GAZETA KRAKOWSKA

Nro 55.

Z KRAKOWA DNIA 11 LIPCA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

Z Krakowa —

W zeszłym tygodniu przeiechał przez miasto nasze J. Królewicowska Mość Xże Alexander Wirtemberski, w podroży swoiey z Rossyi do Niemiec. Zabawił tu dni 3 i zwiedził Kościoł katedralny, gróby Królewskie, gabinety Uniwersytetu, obserwatoryium Astronomiczne, ogrod Botaniczny, zgoła wszystkie osobliwości miasta naszego obeyrzał, i narodowy teatr tuteyszy obecnością swoią zaszczycił. Xiężna Małżonka iego nadiechała tu drugiego dnia po iego wyieździe, i zabawiwszy dwa dni puściła się w dalssą za nim podroż.

Z Obserwatorium Krakowskiego.

Postrzerzonem był w Krakowie wielki Kometa dnia 1go Lipca roku bieżącego i iest ciągle na tuteyszem Obserwatorium uważanym. Znayduie się on w Konstellacyi Teleskopu Herszela nad Bliźniętami, maiąc po prawey stronie, to iest ku wschodowi iasną gwiazdę Kapelli, która przypada prawie w przedłużeniu ostatnich dwóch gwiazd ogona Niedzwiedzia wielkiego. — Porównany z bliskiemi obok niego gwiazdami stałemi okazuie, że ma bieg od zachodu ku wschodowi, prawie po 4 minut czasu gwiazdowego na dzień w wznoszeniu prostem; zboczenie zaś iego północne rośnie co dzień blisko na pół stopnia, czyli o tyle przybliża się co dzień do bieguna. — Ma więc kierunek do Niedźwiedzia wielkiego. Przechód iego dolny, przez południk Krakowski w wysokości blisko 7 stop. nad poziomem o samey prawie północy, wskazuie że iest blisko linii łączney ze słońcem, że długo ieszcze widzieć go będzie można przy oddaleniu się od słońca. Ogon iego prawie do poziomu pionowy z małem ku wschodowi pochyleniem rozciąga się znacznie; wyznaczenie zaś iego długości dla wielkiego światła xiężyca w pełni, niebyłoby dokładnem, gdyż osłabiało się iego światło znacznie z tey przyczyny.

Dokładne wymiary czasu, wysokości i inne dostrzeżenia są w Protokule zapisane, i będą w następney Gazecie umieszczone.

Co szczególniey w Kometach iest uwagi godnem, z dostrzerzeniami sławnego Olbersowego Komety r. 1811, znaydzie

ciekawy czytelnik w Rozprawie o Nauce Przyrodzenia. (*)

Do dokładnego przepowiedzenia iak długo będzie widzianym, kiedy iest nay-bliższem słońca lub ziemi, czy może bydź spodziewanym, i kiedy iego powrót nastąpić może, potrzeba więcey obserwacyi głębokiego i trudnego rachunku astronomicznego. —— Lecz iuż za użyciem kuli sztuczney można sobie niektóre z takowych zapytań samemu, z przybliżeniem rozwiązać. — Niepogardza takowemi rozwiązaniami sam Senator Laplace. (**)

Xięstwo Wirtemberscy, w powrocie swym z Petersburga odwiedzali tuteysze Obserwatorium i raczyli z uprzeymością przyiąć udzielone sobie i na Obrazie Konstellacyi, naznaczone wypadki dotychczasowych Obserwacyi tego wielkiego Komety, który ile dotąd z Gazet wiadomo, naypierwey w Krakowie i w Berlinie i prawie w iednym czasie, to iest 1go t. m. był postrzonym i w Krakowie astromicznie wyznaczonym.

Ze Komety mogą mieć wpływ na temperaturę dowodzi nam iey nadzwyczayna w tych dniach zmiana. — Gorąco dochodziło w dniu 7 Lipca do 28 stopniów Reomiura, co przechodzi o dwa stopnie naywyższy dotąd uważany stopień gorąca. *Józef Łęski, Dyr. Obs. Kr.*

Z Warszawy d. 3 Lipca.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KROLA POLSKIEGO, &c. &c. &c,
Xże NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Chcąc zaprowadzić narzędzia, do gaszenia pożaru po miastach, na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i policyi, i po wysłuchaniu ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, stanowiemy.

Artykuł 1. Każde miasto mieć powinno ugodzonego Kominiarza, który będzie zobowiązany w miastach większych i handlowych co miesiąc, a w miasteczkach rolniczych przynaymniey co kwartał wycierać i dokładnie rewidować kominy.

Art: 2. Kominiarz będąc odpowiedzialny za wynikłe z iego niedbalstwa nieszczęścia, po każdem wyczyszczeniu kominów i ich rewizyi, winien Burmistrzowi miasta dać ustny rapport o dopełnieniu swego obowiązku, i donieść czyli i iakie kominy potrzebuią reparacyi, albo czy wszystkie są w dobrym stanie. Rapport ten iego ustny powinien Burmistrz zapisać w protokóle i co wypadnie uskutecznić; a Dozorca miast przy rewizyi okręgowey dopełnienia tego dopilnuie.

Art: 3. Wszystkie miasta powinny bydź zaopatrzone w następuiące porządki ogniowe:

a. Każdy dom powinien mieć drabinę na dachu, domy dachówką kryte powinny mieć inną ułatwioną kommunikacy-

---

(*) Dostanie tey z obrazem Konstellacyi potrzebnym dla obiaśnienia wiadomości dalszych, które będą w Gazecie umieszczane, u PP. *Maia*, *Mateckiego i Grabowskiego*, w Cenie złp. 3 — Dochód z przedarzy, przeznaczonem iest dla Instytutu Towarzystwa Dobroczynności.

(**) Obacz nieśmiertelne iego dzieło Mecanique celeste T. 1 p. 208.

ią dostania się do wierzchu komina — *b.* Każdy dom powinien mieć węborek drewniany, do noszenia wody kosztem possessora domu sprawiony i utrzymywany. — *c.* Każde 10 domów mieć maią sprawione kosztem ich właścicieli — 2 bosaki. — 1 kubeł skórany lub słomiany lakierowany. — 4 sikawki ręczne. — 1 beczkę sposobną do rozwożenia wody — 1 drabinę do przenoszenia zdolną. — *d.* Każde miasto maiące domów mieszkalnych sto, aż do stopięćdziesiąt, mieć powinno iednę sikawkę bądź wężową, bądź węborkową podług uznania Kommissyi Woiewódzkiey zastosowaną do wysokości naywiększych w mieście domów, i cztery stągwie do wody; większe miasta maiące domów więcey nad stopięćdziesiąt aż do trzechset, mieć powinny dwie sikawki wężowe lub węborkowe, i ośm stągwi, daley zaś postępuiąc na każde 200 domów iednę sikawkę i cztery stągwie rachować się i sprawione bydź powinny.

Art: 4. Sikawki i stągwie w miastach, które maią dostarczaiące kassy mieyskiey fundusze, sprawione będą z teyże kassy, w miastach zaś tak narodowych, instytutowych, iako i prywatnych dostatecznych funduszów ogólnych niemaiących, sprawione bydź maią w połowie kosztem właściścieli domów ogniska maiących, a w drugiey połowie przez maiących prawo propinacyi.

Art. 5. Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi porozumiawszy się z Kommissyiami Woiewódzkiemi względem stopniowego zaprowadzenia narzędzi ogniowych po miastach, zaczynaiąc od ludnieyszych, dopilnuie aby wszyskie miasta w sikawski artykułem 3 postanowienia ninieyszego przepisane, naydaley w przeciągu lat trzech były zaopatrzone.

Art: 6. Wykopywanie i utrzymywanie studzień, których liczbę stósownie do domów mieszkalnych Kommisarz Obwodowy oznaczy, kosztem właścicieli domów uskuteczniane bydź powinno, oprócz studnie publiczne, gdzieby te kosztem kass mieyskich dotąd były utrzymywane; przygotowanie zaś składu na sikawki i tych reperacyia z funduszów artykułem 4 wskazanych ma bydź uskutecznioną.

Art: 7. Dla utrzymania sikawek w stanie używalności i zabezpieczenia ich od zepsucia, kominiarze maią bydź przy ugodzie zobowiązani, aby za każdą rewizyią kominów doświadczali sikawek, biorąc do pomocy kilku zręcznych ludzi, których Burmistrz wyznaczy, aby na przypadek użycia sikawek nabrali potrzebney zdatności. Burmistrze odpowiedzialni będą za dobre utrzymywanie sikawek.

Art: 8. Uskutecznienie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczone, Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyyney d. 15 Czerwca 1819 r.

(*Tu następuią podpisy.*)

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego
&c &c. &c.
Xże NAMIESTNIK Królewski w
Radzie Stanu.

Uznawszy postanowieniem Naszem z dnia 2. Listopada 1816 r. świadectwa

z ukończonych nauk w szkole główney za istotne dowody biegłości w naukach teoretycznych, ułatwiaiące składanie examinów w naywyższey Kommissyi examinacyyney, i chcąc w rozpoznawaniu ważności takowych świadectw wszelką usunąć wątpliwość, iaka wynikać może z nieiednostayności przepisów, podług których zagraniczne Uniwersytety rozdaią stopnie akademickie; na przełożenie Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oświecenia publicznego, postanowiliśmy jco następuie:

Artykuł 1. Młodzież kraiowa powinna się starać o stopnie akademickie w Uniwersytecie kraiowym, gdyby iednak ktokolwiek otrzymał takowe stopnie w Uniwersytetach zegranicznych, których zwiedzać bynaymniey się nie wzbrania, obowiązany będzie uzyskać ich zatwierdzenie przez uniwersytet kraiowy.

At, 2. Skoro zaś tenże Uniwersytet przekona się z examinów, iż zaszczycony stopniem dla otrzymania onego dopełnił wszystkich warunków przepisanych statutem Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, wówczas wyda osobne zaświadczenie zatwierdzaiące ważność w kraiu dyplomatu na otrzymany zagranicą stopień akademicki. W przeciwnym razie wymagać będzie dopełnienia wspomnionych warunków.

Art: 3. Każdy cudzoziemiec (wyiąwszy wezwanych przez rząd znanych z biegłości w naukach) przybywaiący z zagranicy z otrzymanym stopniem akademick m, ieżeli po dopełnieniu przepisów kraiowych, chce otrzymać w kraiu urząd, powinien uzyskać od kraiowego Uniwersytetu zatwierdzenie swoiego dyplomatu, które mu zostanie wydane, skoro udowodni przed tymże Uniwersytetem zdatność odpowiadaiącą stopniowi swoiemu, i ieżeli złoży dowody z odbytey dwuletniey praktyki.

Art: 4. Od daty ogłoszenia ninieyszego postanowienia, naywyższa Kommissyia Examinacyyna, iako też Kommissye Examinacyyne Woiewódzkie i Rada ogólna lekarska, te tylko dyplomata na stopnie akademickie okazane sobie przy składaniu examinów przyymować będą, które otrzymaią zatwierdzenie Uniwersytetu Królewsko - Warszawskiego, w sposobie wskazanym w artykułach poprzedzaiących.

Dopełnienie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma bydź umieszczone, Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 19 Czerwca 1819 r.

(Tu podpisy.)

Z Petersburga d. 6 Czerwca d. k.

N. Cesarz JMść i N. Cesarzowa Panuiąca mieszkaią teraz w Carskiem - Siele, a czasami na Kamiennym Ostrowie. N. Cesarzowa Matka w Pawlowsku razem z W. Xiążęciem Mikołaiem i iego Małżonką Wielką Xiężną Alexandrą. Tamże bawi Wielki Xiąże Michał.

Prawidła wymiany teraźnieyszych sto, piędziesiąt i dwudziestopięciorublowych assygnat Państwa, na nowe, od dnia 1 Lipca 1819 do 1 Stycznia 1820 roku: (Dokończenie).

15) Zostawuie się do woli przynoszą-

cego assygnaty, przez urząd powiatowego kaznaczeystwa uznane za fałszywe, odebrać nazad do siebie, w celu przesłania ich swoiem imieniem do assygnacyynego banku. W takim razie prezyduiący zapisuie na każdey fałszywey assygnacie nazwisko przynoszącego, wzdłuż czerwonym atramentem, i zwraca mu ie nazad, wziąwszy od niego zaznanie, na mocy postanowienia § 12tego, dla przesłania do banku.

16) Pocztowe kantory i expedycyie, za przesyłane do banku fałszywe assygnaty, znaczone wyżey opisanym sposobem, nie będą brały wagowych ani strachowych pieniędzy; równie też za assygnaty z banku posłane, opłaty domagać się nie powinny.

17) Tymże sposobem postępuie urząd powiatowego kaznaczeystwa, ieśli w liczbie przyniesionych przez iednęż osobę na wymianę assygnat, znaydzie więcey niż dziesiątą część fałszywych w stosunku do prawdziwych albo więcey rubli sta samych fałszywych.

18) Przynoszący na wymianę assygnaty, chociażby się w liczbie ich okazały fałszywe, za które, stosownie do powyższych prawideł maią bydź wydane nowe, lub wypłata do postanowienia banku zawieszona, w żadnym przypadku nie będzie zatrzymany, lecz natychmiast, bez zamitrężęnia odprawiony. Ieśliby zaś urząd miał gruntowne do podeyrzenia powody, że przynoszący do wymiany fałszywe assygnaty nie własne swe nazwisko, lub też stan i mieysce pomieszkania podaia, i w tem go postrzeże, w takim tylko zdarzeniu urząd odda go policyi, dla wybadania prawdziwych przyczyn utaienia swego nazwiska, stanu lub mieszkania.

19) Zostawuie się do woli każdego, podaiąc dawne assygnaty do wymiany na nowe, sporządzić wprzody ich opis z oznaczeniem numeru, roku i waloru assygnat, które przynosi, i w takowym opisie wyraziwszy swe nazwisko, stan i mieysce pobytu, złożyć go wraz z assygnatami przed urzędem powiatowego kaznaczeystwa. Tym sposobem przyspieszy się wymiana, i żadna zachodzić nie będzie wątpliwość, ieśli się w liczbie złożonych przezeń assygnat znaydzie iaka niezupełna lub fałszywa, że taka assygnata, nie od kogo innego, lecz od niego rzeczywiście pochodzi.

20) Oddziały i kantory assygnacyynego banku, w wymianie fałszywych assygnat postępuią także stosownie do prawideł, przepisanych dla powiatowych kaznaczeystw w §§. 9. 10. 13. 14 i 15tym; a odbieranie zeznań zkąd pochodzą, dawnym odbywaią porządkiem.

21) W ustawach assygnacyynego banku Państwa, między innemi, powiedziano: Ieśliby kto o złoczyńcy, śmieiącym fałszować assygnaty Państwa, lub o spólnikach i pomocnikach tey zbrodni doniósł, taki, po dowiedzeniu winy oskarżonego, odbierze z banku w nagrodę pięć tysięcy rubli, i nazwisko iego utaione zostanie. Podobnie też, ieśliby kto ze spólników fałszerza assygnat Państwa, doniosł, i dowiódł mu zbrodni, przestępstwo wiecznie mu przebaczone, i nazwisko iego ukryte zostanie, a w nagrodę, bank mu tysiąc rubli wypłaci.

A iako wykorzenienie tego rodzaiu niegodziwości i rychłe wyśledzenie winowayców iest powszechney spokoyności ręc-

koymią: dla tego więc rzeczona ustawa w całey się swey mocy i na obecny czas potwierdza, i do pospolitey wszystkich wiadomości podaie.

22) Aż do wyyścia przeznaczonego na wymianę assygnat czasu, to iest, od dnia 1 Lipca roku teraźnieyszego do 1 Stycznia 1820, assygnaty dzisieysze, bez żadney trudności przyymować się będą w podatkach i poborach skarbowych, a kaznaczejowie, w przyymowaniu ich, ściśle się trzymać powinni dotychczas danych sobie prewideł

23) Naczelnicy Guberniy obowiązani są dawać baczność, ażeby powyższe prawidła, przy wymianie teraźnieyszych assygnat Państwa na nowe, naydokładniey wszędzie wypełniane były.

Oryginał podpisał: Minister Skarbu,
D. Gurjew.

Z Paryża d. 13 Czerwca.

Król słucha ciągle Mszy w pokoiach swoich, iednak zawsze z Mioistrami pracuie i przyymuie Ambassadorów i Posłów. Od kilku dni biega tu pogłoska, że Król w zapieczętowanym liście, który dopiero po ukończeoiu teraźnieyszych posiedzeń ma bydź otworzony, mianował kilku nowych Parow. Dziennik sporow wymienia takiemi P.P. Digeon, Gaudin, Beugnot, Labrisse, d'Ambrugeas i Barona Pasquier.

P. Barras, były członek dyrektoryatu Rptey Francuzkiey w liście do swoich współziomkow w Dzienniku "Le Constitutional„ umieszczonym wyiaśnia zdarzenie d. 18 Brumaire i oświadcza za niegodne wiary wyszłe niedawno pismo: "Souvenirs et Anecdotes secretes.„ Nigdy on, dodaie, nietylko od Bonopartego, ale od nikogo nie pobierał pensyi.

Dziennik "Quotidienne„ wyraża: Xże Richelieu (z iakich powodow nietrudno zgadnąć) powroci w krotce do Paryża.

Woyskowe popisy odbywać u nas w tym roku będzie 18 Jenerałów poruczników i 36 Marszałków polnych. W roku zeszłym odbywało ie 26 Jen. poruczników i 52 Marsz. pólnych.

Po prowincyiach naszych ustaie teraz wiele gazet, ponieważ niechcą ustanowioney porękoymii złożyć.

Po danym niedawno w Londynie obiedzie przez P. Maubreuil, musiało wiele gości, a mianowicie Włochów to miasto opuścić.

Posiedzenie izby Deputowanych d. 19 b. m. było bardzo ważne, czyni Mini strom zaszczyt i utwierdza w nich zaufanie. Wiadomo, iż P. Bignon, gdy rzecz była o przywołaniu wygnańców, wyraził, iż posiada straszną taiemnicę, którą dopiero w tenczas wyiawi, gdy będzie od Ministrów wezwany. "Wzywam więc i zaklinam (rzekł Minister spraw wewnętrznych Hr. Decaze) P. Bignon, aby wyiawił tę taiemnicę. Inaczey milczenie iego będzie za potwarz poczytane, a ta potwarz nie spadnie na Rząd, ale na niego samego. (Oklaski z wielu stron.) Honor i obowiązek wymagaią, aby się wytłumaczył.„ — P. Bignon postępował zwolna na mownicę. — *P. Perriere*: Nie odpowiesz WPan? — *P. Bignon*: Oświadczam, iż nie iestem obowiązany odpowiedzieć na uczynione wezwanie. Powiedziałem z powodu przywołenia wygnańców, iż oprocz znanych powodów zoayduie się ieszcze ieden szczególny za ich przywołaniem,

którego zachowuię sobie użycie, gdy nadeydzie do tego czas. Lecz ten czas ieszcze nie nadszedł. (Ha! Ha! krzyczano z rożnych stron.) Sądzę, iż wyiawienie tey taiemnicy wcale nie iest dla Rządu użytecznem; i żamilczenie oney poczytuie za mój obowiązek. — P. *de Serre Pieczętarz*: Szanowny Członek chce bydź sędzią własnych czynności; lecz kiedy te na innych rozciąga, powinien bydź do odpowiedzialności i wyiaśnienia pociągnionym. Mowić, że ma niebezpieczny oręż w ręku, że administracyi zadać może potężny cios, oznacza to oskarżać Rząd. Poki tego nie uczyni, uchodzić będzie za potwarcę. Chce zachować milczenie aż do dnia, który, iak się spodziewam, nigdy nie nadeydzie. — *Min. spraw wewnętrznych Hr. Decaze*: Jakże P. Bignon milczeć może? Cożby na to powiedział, gdybym ia na tey mownicy oświadczył, iż mam w ręku pismo, które go potępia, a niechciałbym go pokazać? — Słusznie krzyczałby, że to potwarz; a zatem i milczenie iego iest potwarzą — P. *Manuel*: Dałby Bóg, żeby wszyscy we Francyi tak dobremi byli obywatelami, iak ci, którzy znayduią się na liście wygnania. Powiedziano tu: że P. Bignon grozi Rządowi oskarżeniem, a nie czyni go; nie możeż tu także powiedzieć: ieżeli czynione są spiski, ieżeli znacie spiskowych, dla czegoż milczycie? Ja przekonany iestem, że dobrzy obywatele są spokoynemi i wiedzą, że Francyia sprzykrzyła sobie rewolucyią. — *Pieczętarz*: Ostatni Mowca pomięszał prawdę z fałszem. Co się P. Bignon tycze, zostaie rzecz w iednakowym stanie. Bylibyśmy kontenci z iego wyiaśnienia, i odpowiedzielibysmy na nie; lecz iesteśmy także kontenci z przeciwnego iego postąpienia, bo cały ciężar pochodzący z iego milczenia bierze na siebie. —— *Pan Bignon*: Przyymuię to na siebie, i nie sądzę, aby mniemanie Ministrów było dla mnie prawem. Pod byłem Rządem, wyraził P. Roger Collard, wiele ludzi wyniesionych zostało na godności i zyskowne urzędy. Rząd ten zostáwił nieiaką pamięć i kary godne nadzieie, i z tego względu teraźnieyszy ma nieprzyiacioł; lecz są poiedenczemi i rozrzuconemi. Na co nie mogą w prost powstawać, staraią się potwarzą obydzić; lecz usiłowania ich sa daremne. Naylepszy sposób do ich pokonania iest dobrze rządzić. — P Corbieres mowił ieszcze o spiskowych wydziałach, na co ze wszystkich stron wołano, aby ie wymienił, czego iednak nie uczynił, i izba przystąpiła do porządku dziennego.

NOWE ODKRYCIA.

" Niebyło zapewne w dzieiach swiata, wieku pełnieyszego cudów przenikliwości ludzkiey, nad nasz wiek dziewiętnasty. Jleż to nowych wynalazków we wszystkich rodzaiach umieiętności, a osobliwie fizycznych? „

" Pomińmy wszelkie inne, a wzroćmy dzisiay tylko całą uwagę na te, które dotyczą się unieśmiertelnienia rodzaiu naszego! Oto cudowny *magnetizm*, nie tylko że magnetyzowanego z naycięższych chorób uleczą, ale nawet daie mu własność wyiawienia słabości takich osób, których nawet niewidział i nieznał przed swem cudownem uspieniem! Niechże nam teraz kto powie, że sen iest marą ??... „

" Zwroćmy uwagę na chirurgiią. Oto

widziemy nowego iey apostoła i cudotwercę, który nam w roku przeszłym wyiawił sposób robienia nosów! ?? (a) Już dzisiay nikt o utratę nosa lękać się niema powodu. Nie ieden poczciwy mężysko, wiedziony za niego od ukochaney swey żonki, tym się tylko iedynie biedził, aby go przez częste używanie, za czasem niepostradał, dzisiay bezpieczny, możeż na los swóy utyskiwać?... i t d.„

"Takie to piękne uwagi w pewney zagraniczney wszechnicy nauk zaięły całą rozprawę o nowych i pięknych wynalazkach, nayznakomitszemu z iey członków, w czasie głownego posiedzenia, na którem: po ścisłem rozważeniu, iakieby nayużytecznieysze nowości do wyśledzenia ieszcze pozostawały; iednomyślnie uchwalono co następuie:

"Kiedy do tego stopnia posuwamy się w odkryciach stanowiących fizyczną szczęśliwość ludzi, że iuż dzisiay niemasz prawie choroby, któreyby doskonałość ich nieuleczyła, kiedy to samo, każe nam się cieszyć nadzieią, że w krotce nazwisko nawet smierci z słowników naszych wykreślonem zostanie, kiedy nam iuż o niczem myśleć niepozostaie, iak tylko o środkach osłodzenia tego życia nieskończonego, a to iedynie zależy od szczęśliwości moralney; wypada nam więc teraz połączyć nieodzownie te dwie nauki w iednę, i zachęcić badaczów do fizyczno moralnych wynalazków. Ze zaś nierównie trudnieysze iest wyleczenie moralne iak fizyczne, domyślić się zatem nayłatwiey, iak dalece bydź musi większa liczba tayników szczęśliwości moralney;... Wszakże na sześciu naszych prywatnych posiedzeniach, iuż blisko dwa tysiące zapytań uproiektowanych zostało!..., które postanowiamy koleią do rozwiązania ogłaszać. Kto tedy życzy sobie na teraz, aby został udarowany medalem złotym wielkości pułmiska stołowego, i zaszczytem członka akademii naszey, ten ma w przeciągu 30 lat wynaleść: „

"Jakimby można sposobem, skrocić zbyteczną długość języków ludzkich, osobliwie bayczarzom i kobietom wychodzącym iuż z mody, a niemaiącym innego lepszego zatrudnienia nad plotki? „

"Odkrycie to ma bydź podane wsposobie uczoney rozprawy. *Swiatły bada* z i wynalazca, znaydzie pewnie w historyi mnostwo napomknień stosownych do swego rozumowania w tey materyi. Może n p. uczynić piękny zarzut prawodawcom Izraelitów, czemu tak byli nieprzezorni, iż w przepisywaniu obrządku narodzenia (iaki u nas chrzest zastępuie) niepostanowili obrzezania ięzyka?.. i t d — Ze nakoniec ta fizyczno moralna wada, dla tego iest bardzo trudną do u leczenia, iż panuie szczególniey nad ludzmi pospolitego charakteru, których iest klassa naylicznieysza, wymaga przeto nieładaiakich środków. Dlatego też naznaczono trzydziestoletni przeciąg czasu zastanowieniu i pracy, który, ieżeli ieszcze będzie za krótki, dla chcących poświęcić się tak pięknemu badaniu, mogą znowu po upłynieniu tego zakressu, żądać nowey przewłoki. „

Łatwiey iest naszem zdaniem nadstawić komu nosa, iak skrócić ięzyk; trudno więc, aby nawet w 30 wieków, ziawił się taki wynalazca, iakiego żąda ta akademiia.

X. T. Z.

(a) Czytay Tygodnik Warszawski Nr. 10, karta 224, z roku bieżącego.

DODATEK DO Nru 55. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 11 LIPCA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa* —

Rektor Lyceum Krakówskiego

Uwiadomia Szanownych Rodziców, Opiekunów i interessowaną Publiczność, że Uczniowie Lyceum tuteyszego dwóch Oddziałów po odbytem Nabożeństwie, Spowiedzi i Kommunii S. w obecności Władz Rządowych i Edukacyynych, rano od godziny 8; po południu, od 3 w dniach 22, 23, 24, 26, 27 Lipca r. b. mieć będą Popis publiczny z nauk całorocznych, poczynaiąc od Klass pierwszych; na który oraz tym celem zaprasza, ażeby się wszyscy bliżey przekonać raczyli o odniesionych pożytkach swoich dziatek. Zasłużone zaś nagrody, pochwały, Promocyie do wyższych Klass, iako też stipendia prawdziwie ubogim, obyczaynością i pilnością celuiącym Uczniom przy otwarciu uroczystem Szkół rozdane będą. — Równie także na Examina ścisłe Uczniów Klassy VI. dla tem dokładnieyszego przygotowania się i otrzymania pewnieyszego świadectwa doyrzałości (*Judicium Maturitatis*) dzien 27 Września b. r. przeznacza się.

W Krakowie dnia 9 Lipca 1819 r.

Himonowski.

Z Londynu d. 22 Czerwca.

Wczoray izba niższa naradzała się nad billem, zabraniaiącym Angielskim poddanym zaciągania się bez zezwolenia Rządu w obcą woyskową służbę. PP. Scott Smith, Vernon, Williams, Barnett, Grant, Shepherd, Long Wellesley i Phillimore mowili za billem, a P. Scarlet i Lord Nugent przeciw niemu. Nakoniec bill został większością 190 przeciw 129 głosów przyięty.

Woienny okręt Trybuna wypłynął w przeszłym tygodniu z Korku z zapieczętowanym rozkazem, który dopiero na pewney wysokości ma odpieczętować.

W Leeds, Glasgowie i Ashton zbuntowali się znowu robotnicy fabryczni, częścią z braku roboty, częścią żądaiąc wyższey płacy.

Po długiey przerwie pokazał się znowu ruch w naszem handlu, a przynaymniey w przeciągu ostatnich dwóch tygodni wysłano na stały ląd więcey cukru, kawy i t. d. niżeli w kilku poprzedzaiących miesiącach.

Tuteyszy Amerykański Poseł miał Lordowi Castlereagh oświadczyć, iż Rząd Ziednoczo-

nych Stanów uznać zamyśla Rzpltą połączonych prowincyy rzeki Plata (Buenos-Ayres.)

Jedno z pism tuteyszych czyni następuiącą uwagę: — Woysko Francuzkie liczy teraz 21,000 ludzi więcey, niżeli pod Ludwikiem XVI. Na coż to powiększenie? Podaią za przyczynę, iż inne Mocarstwa nie zmnieyszaią swoiego woyska. Lecz czyliż Austryia, Prussy, Rossyia, Bawaryia i inne Niemieckie kraie nie pomnieyszyły woysk swoich? Czyliż my nie rozpuściliśmy 40,000 ludzi?

Wieść o ustąpieniu Anglii przez Hiszpaniią wyspy Kuby nabiera co raz większey pewności. Urzędowe pismo Ziednoczonych Stanów północney Ameryki powstaie przeciw temu ustapieniu. Niemamy ochoty, wyraża, rozszerzać się na stałym lądzie i odrzucamy podobne nabycia; ale ieżeli Hiszpaniia chce Anglii wyspę Kubę odstąpić, tedy my powinniśmy mieć pierwszeństwo.

Naynowsze doniesienia z wyspy S. Heleny iednozgodnie twierdzą, że stan zdrowia Bonapartego bardzo iest smutny, i że nie wychodzi z swoiego mieszkania i większą część czasu w łóżku przepędza. Z tem wszystkiem nie ustannie trudni się kończeniem swoich pamiętników, ktore iednak dopiero po śmierci iego drukowane bydź maią.

Z południowy Ameryki mamy tu następuiące wiadomości:

Wyciąg z listu z wyspy S. Tróycy pod d. 12 Maia. —— Dołączone tu dwa listy nauczą W Pana iak rzeczy stoią nad Aranka i Apure. Gdy Bolivar zatrudniał tam Morilla, Jenerał Englisch (kt ry nie iest rozstrzelany iak mylnie doniesiono) udał się przeciw Stolicy Karakas. Jenerał Urdaneta dowodzi tą wyprawą. Dodaią nawet, że waleczny Jenerał Gomez, obrońca Margarity, użyty także iest do tey wyprawy z 500 ludzi, których nazywaią olbrzymami Margarity i Morilla. Admirał Brion odpłynął z całą swoią flotą. Spodziewam się, że naypierwszą wiadomość o tey wyprawie odbierzemy przez wyspę S. Tomasza. Nie wątpię, iż tegoroczna kampaniia wcale będzie pomyślna dla patryiotów, i im więcey łączyć się z niemi będzie Anglików, tem większe dla Anglii wynikną korzyści.

Jenerał Bolivar, tymczasowy Prezydent Rzpltey Wenezueli, Naczelny wódz, &c. wydał pod d. 20 Lutego 1819 w Augusturze następuiącą odezwę ——„ Wenezuealanie! Ogólny Kongress obiął naywyższą władzę, którąście mi nadali. Oddałem ią ludowi, składaiąc ią w ręce prawych iego reprezentantów. Naywyższa narodowa władza zaszczyciła mnie na nowo mocą wykonawczą pod nazwiskiem tymczasowego Prezydenta. Wenezuelanie! Oświadczyłem nie raz waszem reprezentantom, iż nie czuię się bydź zdatnym do rządzenia wami, lecz zmusili mnie do tego. Zołnierze woyska wybawczego! Chlubą zawsze dla mnie było dzielić zwami niebezpieczeństwa, na które wystawiacie się dla Rzpltey. Obywatele! Legiia Angielka, wspieraiąca naszą wolność, przybyła do Wenezueli, dla dopomożenia nam skruszenia reszty kaydan; przyymiycie ią z uszanowaniem, iakie należy się odwadze; podaycie ręce wspaniałym tym cudzoziemcom, którzy przybywaią dla dzielenia z nami chwały oswobodzenia Wenozueli. „

Wyciąg z listu Intendenta Penalver

pod Id. 23 Kwietnia z Augustury. Odebraliśmy tu doniesienia i listy od główne-go woyska, które między Aranką i Apure działa przeciw Jenerałowi Morillo, których treść następuiąca: —— Jenerał Bolivar przybywszy do główney kwatery, kazał zaraz woysku ruszyć w drogę, pewnym będąc, że Jenerał Morillo podzielił swe woyska oczekuiąc nad brzegiem bitwy. Tymczasem przybywszy do Gamarias, dowiedział się, że główny korpus nieprzyiacielski stoi ciągle na wyspie Achaguas, cofnął się i przeszedł na nowo za Aranka. Morillo postąpił natychmiast z całą swoią siłą nad tę rzekę i przez 3 dni usiłował ią przebydź, ale zawsze odparty został. Jenerał Paez na czele 250 wyborowey jazdy przeprawił się powyżey wpław i rozpoznawał z boku nieprzyiaciela. Jenerał Morillo wysłał zaraz przeciw niemu 1200 ludzi piechoty i jazdy; lecz pikinierowie Paeza złamali zaraz tę kolumnę i znacznie ią porazili; donoszą, iż Hiszpanie utracili do 400 ludzi. Morillo cofnął się potem do dawnego swoiego stanowiska. Już to drugi miesiąc iak w okolicach Apury i na przeciwko naszego woyska stoi, a nie może nigdy wydać bitwy. Kupy nasze ustawicznie go napastuią i urywaią mu ludzi. Co do nas, poczytuiemy się za szczęśliwych, że Morillo w iednym stoi mieyscu, ponieważ daie nam czas do innych ważnieyszych działań.

DONIESIENIA

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Gdy licytacyia sprzedaży na dzień 15 z. m. i następne ogłoszona co do niektórych Domów Skarbowych skutku nieotrzymała dla braku Konkurentów, przeto z mocy Uchwały Senatu Rządzącego z dnia 22 z. m. N. 1873 wydział podaie do wiadomości, iż poniżey wyszczególnione Domy wystawione będę powtórnie na sprzedaż dziedzictwa w dniu 19 b. m. i następnych od godziny 10 z rana w Biórze tuteyszym pod warunkami poprzednio iuż w dniu 12 Maia r. b. ogłoszonemi, a mianowicie, że tylko połowa summy wylicytowaney po nastąpioney sprzedaży opłaconą bydź winna; druga zaś połowa pozostanie, przy realności, z obowiązkiem wnoszenia od niey procentu po 5 od 100. Vadium wynosi dziesiątą część summy szaconkowey. O innych warunkach w wydziale każdego czasu wiadomość udzieloną będzie. — Domy te są następuiące:

1. Dom przy ulicy Kanowney pod liczbą 124 oszacowany przez znawców przysięgłych złotych		5485 gr. 22.
2. pod liczbą 125		8116 — 22 1/2.
3. ditto ditto 171		7628. — —
4. ditto w Zamku Krakowskim Nr.	142	670. — —
5. ditto ditto ditto —	154	2679. — —
6. ditto ditto ditto —	155	4271. — —
7. ditto przy ulicy Szpitalney —	594	6386. — —

W Krakowie d. 5 Lipca 1819 r.

Kucieński.

Gadomski, S. W.

Wydział Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Podaie do Publiczney wiadomości, iż w dniu 19tym b. m. i r. o godzinie 9tey ranney w Biórach Wydziału Policyi odbywać się będzie Licytacya następnych Effektów do Ubrania Milicyi Krajowey na rok 18 1/2 potrzebnych, a mianowicie:

Furażerek	sztuk	95	od Ceny Złp.	2 sztuka
Halsztuków z robotą i podszewką	—	89	— —	1 gr. 18.

Guzików cynowych do Mundurów, i Płaszczów	tuzinów	292	— złp —	— gr. 24.
Haftek do Mundurów	ditto	72	— —	— — 7.
Płótna na podszywkę, do Płaszczów, Mundurów Szpencerów i Spodni	łokci	969	— —	— — 15.
Płótna na Sienniki i wsypki	ditto	836	— —	— — 15.
ditto na prześcieradła i poszewki	ditto	1512	— —	— — 24.
ditto na Koszule	ditto	4145	— —	— — 24.
ditto na Gatki	ditto	1196	— —	— — 15.
Butów nowych par		221	— złp.	14.
Podszyciów ditto		686	— —	10.
Pendentów z białego rzemienia	sztuk	50	— —	7.
Troków		50	— —	1.
Konewek nowych drewnianych		30	— —	1.

Maiący przeto chęć licytowania zgłosić się maią w terminie i mieyscu powyżey wymienionym zaopatrzywszy się w stósowne Vadium. O warunkach zaś licytacyi, tudzież o terminach odstawy licytować się maiących Effektów, każdego czasu w Kancellaryi tegoż Wydziału wiadomość żądaiącemu oney udzielona zostanie. —— W Krakowie d. 8 Lipca 1819.

Linowski S P.
Konwicki Sekretarz W.

Wydział Policycyi w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Podaie do publiczney wiadomości, iż w dniu 20tym Lipca o godzinie 9tey ranney w Biórach Wydziału Policyi odbywać się będzie licytacya uszycia Mundurów i Bielizny dla Milicyi Kraiowey na rok Etatowy 1819/20 iako to:

Mundurów sztuk	72	od ceny	złp. 2	gr. 21 (sztuka
Szpencerów	91	— ditto	— 1	— 24.
Spodni par	80	— ditto	— 2	— 3.
Płaszczów sztuk	91	— ditto	— 3	— 18.
Sienników ditto	88	— ditto	— —	— 15.
Wsypek ditto	88	— ditto	— —	— 8.
Prześcieradeł ditto	182	— ditto	— —	— 10.
Poszewek ditto	180	— ditto	— —	— 8.
Koszul ditto	829	— ditto	— —	— 21.
Gatek par	299	— ditto	— —	— 10.

Maystrowie przeto Professyi Krawieckiey chcący uszycie powyższych Mundurów i bielizny zalicytować zgłosić się maią w powyższym terminie i mieyscu, zaopatrzywszy się w stósowne do każdego artykułu Vadia. O Warunkach zaś licytacyi, tudzież o terminie wyrobienia powyższych Effektów, każdego czasu w Kancellaryi Wydziału Policyi wywiedzieć się mogą. —— W Krakowie d. 8 1819.

Linowski, S. P.
Konwicki Sekr: Wydż:

Towary wszelkiego rodzaiu Korzenne, Wina i Wody mineralne zagraniczne, tudzież srebra, kosztowności, meble, faians i porcellana, narzędzia domowe i gospodarskie, suknie i bielizna i inne ruchomości do massy ś. p. Woyciecha Frolicha należące z mocy Uchwały Rady familiyney i polecenia Trybunału I. Inst. W. M. Krakowa, sprzedane zostaną przez publiczną Licytacyą, która rozpocznie się w dniu 12tym Lipca r. b. o godzinie 9tey i w ciąż kontynuować się będzie w Gmachu tu w Krakowie w Rynku sytuowanym Sukiennice zwanym. —— W Krakowie dnia 3 Lipca 1819 roku.

Matakiewicz, Deleg: Notar:

W Krzeszowicach w Gościnni przy moście dnia piętnastego miesiąca i roku bieżącego o godzinie 9tey ranney rozpocznie się licytacya, marmurowych sztuk kilkudziesiąt, iako to: Wazony, piramidy i kolumny, stoliki, kompasy, i t. d. po Mateuszu Kukłowiczu Kamieniarzu pozostałe, podług Uchwały Rady Familiyney w Sądzie Pokoiu W. M. K. Okręgu Krzeszowickiego zapadłey, przeto podpisany Pisarz Sądu tego do uskutecznienia ninieyszey licytacyi delegowany, chęć kupna maiących na termin wyżey spomniony zaprasza. — Dan w Krzeszowicach d. 2 Lipca 1819 r.

Chwaślkiewicz Pisarz S.P.